

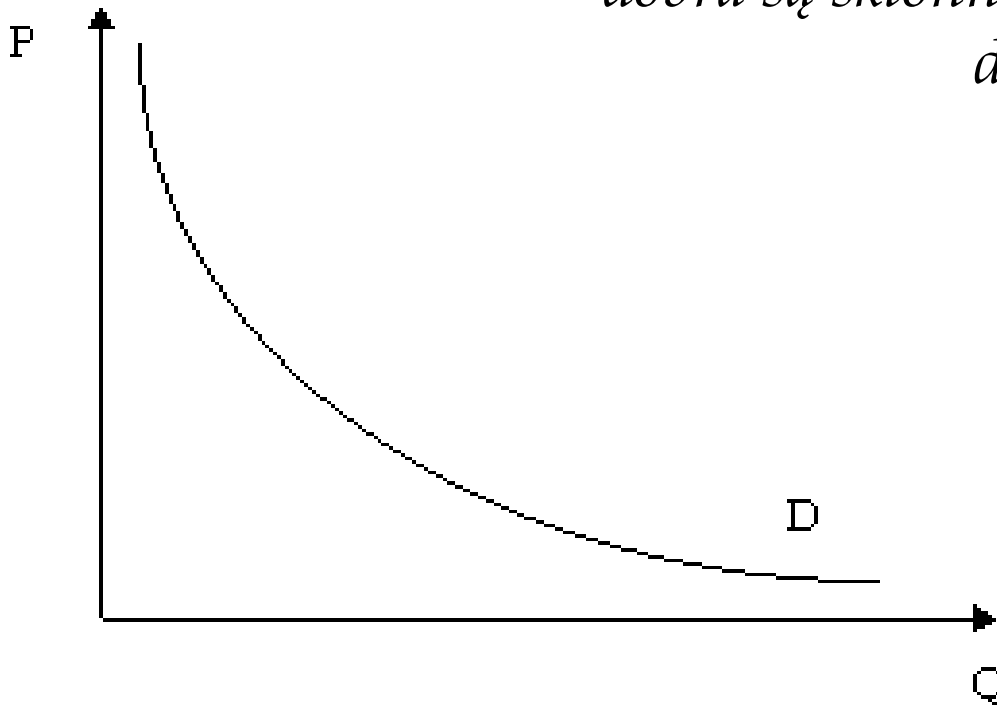

Popyt, podaż i wszystko co z Nimi związane

Mgr Michał Ferdzyn
SWSPiZ

POPYT to zależność pomiędzy ilością dobra, którą chcą i mogą kupić konsumenci, a ceną tego dobra.

Popyt jest przedstawiany za pomocą **KRZYWEJ POPYTU** - pokazuje ona, ile dobra są skłonni nabyć konsumenci przy danej cenie.

*Podstawowe PRAWO POPYTU mówi, że gdy cena dobra rośnie, spada ilość danego dobra, jaką są skłonni kupić konsumenci, przy założeniu ceteris paribus (przy pozostałych wielkościach stałych). Prawo to dotyczy zdecydowanej większości dóbr, które są dlatego nazwane **DOBRAMI NORMALNYMI** (nie dotyczy natomiast pozostałych dóbr: niższego rzędu i dóbr luksusowych).*

WZROST I SPADEK POPYTU

Jeśli natomiast następuje zmiana położenia krzywej popytu względem układu współrzędnych, mówimy o wzroście lub o spadku popytu (przy każdej cenie). Jest to spowodowane zmianami innymi niż zmiana ceny danego dobra: np. zmianą dochodów, gustów konsumentów lub zmianą cen innych dóbr.

- Paradoks Giffena – w okresie wzrostu cen na artykuły podstawowe. Popyt na te artykuły również wzrośnie.
- Paradoks Veblena – Wzrost ceny dóbr luksusowych powoduje, że popyt na te dobra rośnie
- Paradoks spekulacyjny – efekt spekulacyjny. Pojawia się w okresie zmian cen i polega na tym, że ludzie wstrzymują się od zakupów gdy cena spada lub przyśpieszają zakupy gdy cena rośnie.

ELASTYCZNOŚĆ POPYTU

określa stopień wrażliwości popytu na zmianę lub wahania trzech zmiennych: ceny danego dobra, ceny innych dóbr oraz dochodu. Stosując zasadę ceteris paribus możemy analizować i mierzyć reakcję popytu na zmianę każdego z czynników wpływających na popyt. W ten sposób wyróżnia się trzy rodzaje elastyczności :

- elastyczność cenową popytu
- elastyczność mieszaną popytu
- elastyczność dochodową popytu

CENOWA ELASTYCZNOŚĆ POPYTU

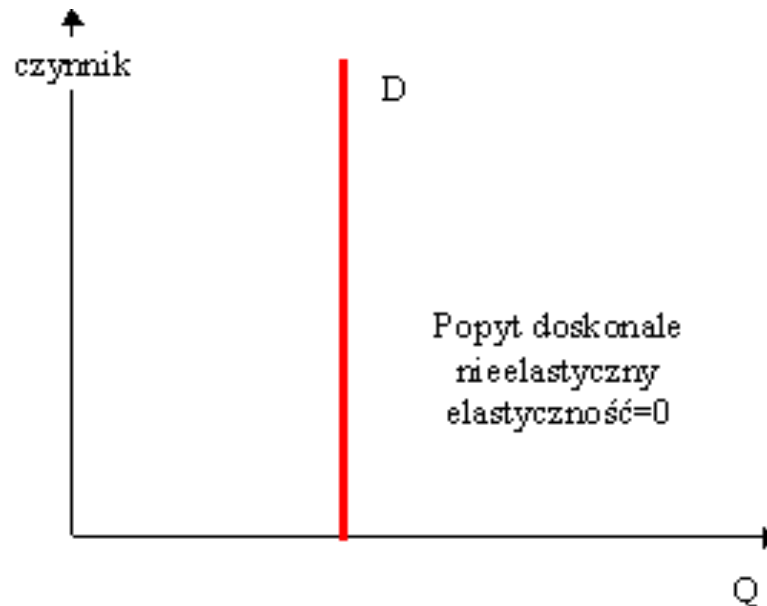
bada siłę w reakcji popytu na zmianę ceny

Jest to stosunek względnej (procentowej) zmiany popytu do względnej (procentowej) zmiany ceny

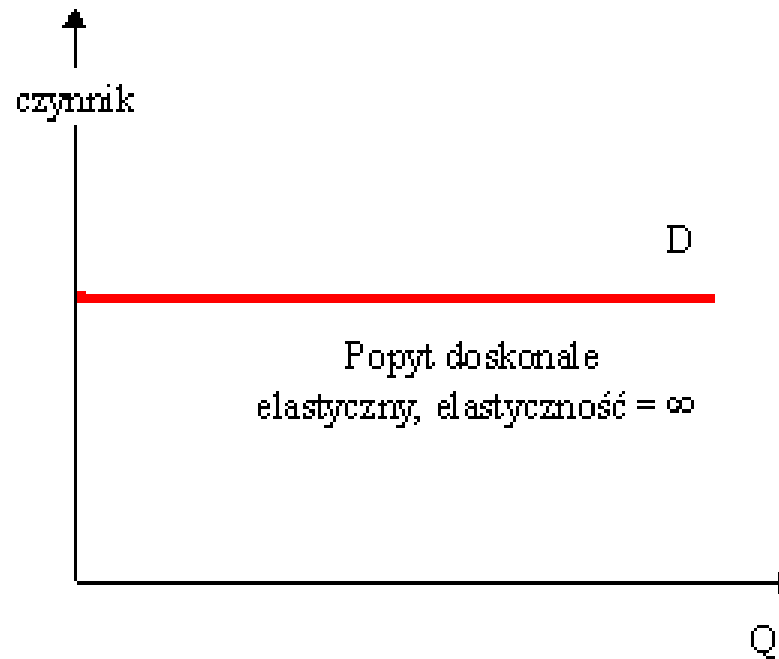
$$E_{cPp} = \frac{\% \Delta Pp}{\% \Delta c}$$

$$E_{cPp} = \frac{\Delta Pp}{Pp} : \frac{\Delta c}{c}$$

- Jeżeli elastyczność cenowa popytu (wskaźnik) wynosi zero, mówimy, że popyt jest **nienaturalnie elastyczny** („sztywny”). Zmiana ceny nie wywołuje tu żadnej reakcji popytu. Sytuacja ta odnosi się zwykle do dóbr które nie posiadają substytutów (substytut- inaczej **zamiennik**, jest to obiekt używany w zastępstwie właściwego obiektu (oryginału))

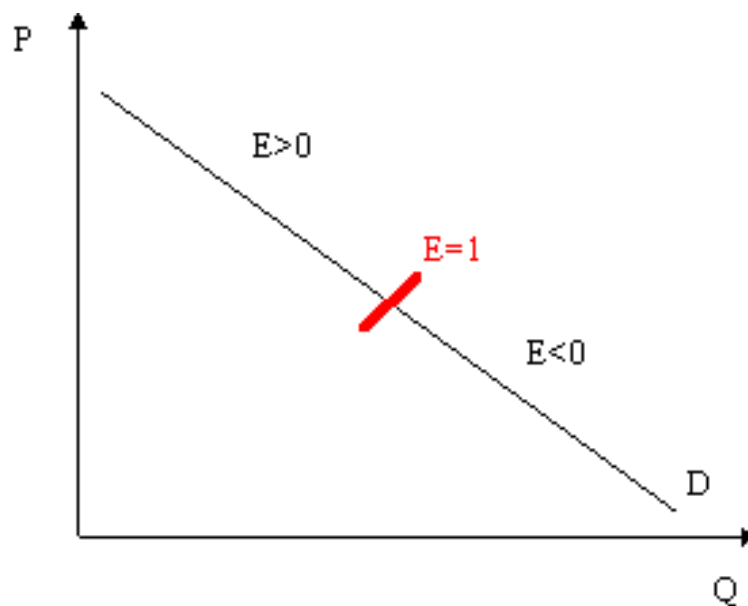

- Jeżeli wskaźnik cenowej elastyczności popyt wynosi plus nieskończoność, popyt jest **doskonale elastyczny**.

- Jeżeli wskaźnik cenowej elastyczności jest mniejszy od jedności- **popyt nieelastyczny**. Względna zmiana popytu jest mniejsza niż względna zmiana ceny. Jednostkowa zmiana ceny powoduje mniej niż jednostkową zmianę popytu.
- Jeżeli wskaźnik cenowej elastyczności jest większy od jedności- **popyt wysoce elastyczny**. Względna zmiana popytu jest większa niż względna zmiana ceny. Jednostkowa zmiana ceny pociąga za sobą więcej niż jednostkową zmianę popytu.

➤ Jeżeli wskaźnik cenowej elastyczności jest równy jedności mamy do czynienia z **popytem elastyczności jednostkowej**. Względna zmiana popytu jest równa względnej zmianie ceny. Jednostkowa zmiana ceny powoduje jednostkową zmianę popytu.

Czynniki wpływające na wartość elastyczności cenowej popytu :

- a) **stopień substytucyjności dobra** - im więcej substytutów danego dobra tym większa elastyczność jego popytu;
- b) **rodzaj dóbr** - popyt na dobra podstawowe jest mniej elastyczny niż na dobra luksusowe;
- c) **znaczenie dobra dla konsumenta** - popyt na dobro o dużym udziale w budżecie jest stosunkowo elastyczny;
- d) **poziom ceny towaru** - im wyższy poziom ceny, tym elastyczność jest większa;
- e) **czas trwania ceny** - im dłużej utrzymuje się zmiana ceny, tym elastyczność cenowa dobra będzie ceteris paribus większa

DOCHODOWA ELASTYCZNOŚĆ POPYTU:

bada siłę w reakcji popytu na zmianę dochodu

Jest to stosunek względnej (procentowej) zmiany popytu do względnej (procentowej) zmiany dochodu

$$E_{dPp} = \frac{\% \Delta Pp}{\% \Delta d}$$

$$E_{dPp} = \frac{\Delta Pp}{Pp} : \frac{\Delta d}{d}$$

Posługując się elastycznością dochodową popytu możemy też dokonać **KLASYFIKACJI DÓBR:**

- **DOBRA NORMALNE** - każde dobro, którego ilość nabywana rośnie wraz ze wzrostem dochodu i maleje wraz ze spadkiem dochodu (elastyczność dochodowa >0).
- **DOBRO PODSTAWOWE** - każde dobro, którego ilość nabywana rośnie wolniej niż dochód i maleje wolniej niż dochód; $<0,1>$
- **DOBRO LUKSUSOWE** - każde dobro, którego ilość nabywana rośnie w większym stopniu niż dochód i maleje w większym stopniu niż dochód; > 1
- **DOBRA PODRZĘDNE** - dobro, którego ilość nabywana maleje wraz ze wzrostem dochodu i rośnie wraz ze spadkiem dochodu, < 0

MIESZANA ELASTYCZNOŚĆ POPYTU

- Jest miarą zmian popytu w zależności od zmiany ceny innego produktu.

$$E_M = \frac{\% \Delta P p_A}{\% \Delta c_B}$$

$$E_M = \frac{\Delta P p_A}{P p_A} \div \frac{\Delta c_B}{c_B}$$

DOBRA SUBSTYTUCYJNE I KOMPLEMENTARNE

- **Dobra substytucyjne** - dobra pełniące zbliżone funkcję, mogące się wzajemnie częściowo lub całkowicie zastępować.
- **Dobra komplementarne** - dobra wzajemnie uzupełniające się, gdy wykorzystanie danego dobra wiąże się z koniecznością posiadania innego dobra.

Podaż

jest zestawieniem ilości dóbr, jakie producenci są gotowi sprzedać w określonych warunkach, przy danej cenie i w określonym czasie.

Jest to ilość, jaką rzeczywiście planują oni dostarczyć, nie zaś jaką chcieliby sprzedać.

Konsumenci mogą oczywiście nie chcieć kupić takich ilości.

Prawo podaży

Podaż zmienia się w tym samym kierunku w którym następują zmiany ceny (przy założeniu, że inne czynniki pozostają niezmiennione)

Determinanty popytu

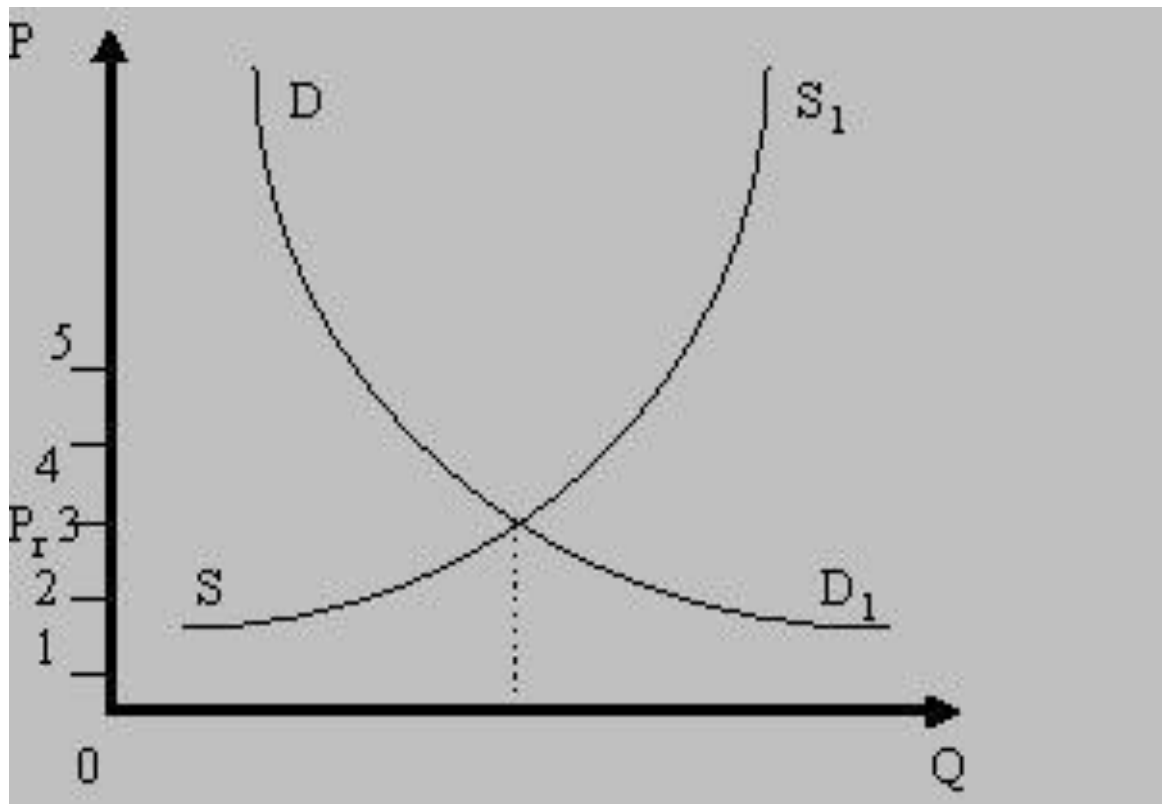
- ✓ zmiany dochodów nominalnych ludności
- ✓ zmiany ceny dobra komplementarnego
- ✓ zmiany ceny dobra substytucyjnego
- ✓ oczekiwanie przyszłych cen
- ✓ zmiany liczby i struktury ludności
- ✓ wpływ czynników subiektywnych
- ✓ wpływ mody i reklamy
- ✓ działanie efektu naśladowania
- ✓ działanie efektu demonstracji

Determinanty podaży

- Cena danego dobra
- Ceny czynników wytwórczych
- Dostępność czynników wytwórczych
- Technologia
- Ceny innych dóbr
- Liczba producentów na danym rynku
- Pozostałe czynniki

STAN RÓWNOWAGI I NIE RÓWNOWAGI POSZCZEGÓLNYCH DÓBR NA RYNKU

Równowaga rynkowa oznacza, że ilość którą kupujący chce kupić po danej cenie jest równa ilości którą sprzedający chcą sprzedać.

W tym przypadku cena równowagi wynosi 3. S, S krzywa podaży Pr wynosi 3 czyli cena równa 3 jest ceną równowagi. Równoważy ona popyt i podaż.

Przy cenie równej 4 powstaje nadwyżka towaru na rynku a przy cenie 2 niedobór czyli nadmierny popyt.